MALMÖ UNIVERSITET

Examensarbete i Idrott och samhälle

15 högskolepoäng, grundnivå

Varför är basketboll en nationalsport i Serbien men inte i Sverige?

Why is basketball a national sport in Serbia but not in Sweden?

Daniel Medjedovic

Idrottsvetenskap 180hp
Sport Management
Datum för slutseminarium

Examinator: Aurélien Daudi
Handledare: Christian Tolstrup Jensen

Sammanfattning

Denna studie undersöker varför basketboll är nationalsport i Serbien men inte i Sverige. Kvalitativ metod har använts till denna studie, sex individer med erfarenhet inom basketboll bland annat klubbchefer, förre detta tränare och spelare från både Sverige och Serbien har intervjuats. Deras synpunkter och erfarenhet om basketbollens status i både länderna säger att det finns faktorer som har påverkat varför basketboll är en nationalsport i Serbien men inte i Sverige. Dessa faktorer är kultur, framgång och resurser som är avgörande kring basketbollens status mellan båda länderna. Basketbollen integrerades in till den serbiska kulturen tidigt och samtidigt blivit del av den serbiska identiteten, basketboll har inte lyckats integrera med den svenska kulturen på samma sätt. Den andra faktorn är att sportslig framgång spelar en roll enligt resultaten, det kan bidra till att basketboll får högre status vilket bidrar till mer intresse och inspiration bland befolkningen. Slutligen är resursfördelningen inom basketboll mellan Serbien och Sverige en avgörande skillnad till basketbollens status, Serbien satsar mycket på elitverksamhet inom basketboll medan Sverige satsar inte lika mycket på basketboll. Detta bidrar till att basketbollens nationella status mellan Serbien och Sverige.

Nyckelord: *Basketboll, Serbien, Sverige, historia och popularitet*

Abstract

This study investigates why basketball is a national sport in Serbia but not in Sweden. A qualitative method has been used for this study, six individuals with experience in basketball, including club managers, former coaches and players from both Sweden and Serbia, have been interviewed. Their views and experience about the status of basketball in both countries indicate that there are factors that have influenced why basketball is a national sport in Serbia but not in Sweden. These factors are culture, success and resources that are decisive for the status of basketball between both countries. Basketball was integrated into Serbian culture early on and at the same time became part of the Serbian identity, basketball has not managed to integrate with Swedish culture in the same way. The second factor is that sporting success plays a role according to the results, it can contribute to basketball gaining a higher status which contributes to more interest and inspiration among the population. Finally, the distribution of resources in basketball between Serbia and Sweden is a decisive difference in the status of basketball, Serbia invests a lot in elite activities in basketball while Sweden does not invest as much in basketball. This contributes to the national status of basketball between Serbia and Sweden.

Keywords: B*asketball*, *Serbia*, *Sweden*, *history* and *popularity*

Innehållsförteckning

1. **Inledning och bakgrund**…….sid 6

1.1 Inledning.....sid 6

1.2 Bakgrund.....sid 7

2. **Syfte och frågeställning**……..sid 9

2.1 Syfte…….sid 9

2.2 Frågeställning/forskningsfrågor……sid 9

3.**Tidigare forskning**……....sid 10

3.1 Basketboll i Europa……..sid 11

3.2 Basketboll i Serbien…….sid 12

4. **Teori och begrepp**…….sid 14

5. **Metod**……..sid 15

5.1 Kvalitativ metod……sid 15

5.2 Intervjuer……...sid 16

5.3 Urval…….sid 18

6. **Forskningsetiska överväganden**……..sid 19

7. **Resultat & Analys**……..... sid 20

7.1Intervju med klubbchef i Sloga Basket Uppsala...sid 20

7.2 Intervju med Lena Wallin-Kantzy.....sid 23

7.3 Intervju med f.d basketspelare från Serbien…… Sid 25

7.4 Intervju med tränare från KSF Srbija Malmö.....sid 27

7.5 Intervju med Sportchef från Malbas Malmö.....sid 29

7.6 Intervju med f.d tränare från Serbien……....sid 30

7.7 Analys……...sid 32

8. **Diskussion och slutsats**…….....sid 35

8.1 Diskussion……sid 35

8.2 Slutsats…….sid 37

8.3Vidare forskning……sid 38

9. **Källförteckning**……sid 39

1. Inledning och bakgrund

1.1 Inledning

Basketboll är en av de största och populäraste sporterna i världen. Det finns idag flera miljoner basket utövare världen över. Trots att basketboll är en stor sport är basket inte alltid den största sport i ett land. Idrotter som fotboll anses vara nationalsport i de flesta länder runt om i världen. Det finns inte en direkt definition av vad en nationalsport är, men en nationalsport betraktas vara en sport som har en stark koppling till ett lands kultur, identitet och tradition (Bale, 2002, s. 27). Basketboll är i vissa länder en nationalsport, hur kommer det sig? I Europa har basketboll ett betydligt starkt fäste, men basketboll har olika status skillnader speciellt i Öst- och Sydeuropa där basketboll har större status kontra Nordeuropa. Ett land i Sydeuropa som Serbien har basketboll som nationalsport medan Sverige ett land i Nordeuropa inte har basket som nationalsport. Vilka avgörande faktorer är det som gör att basketbollens status skiljer sig åt mellan länderna?

Intresset för att skriva denna studie var på grund av att basketboll är en sport som jag alltid har varit fascinerad av. Jag kom i kontakt med basket tidigt redan på dagis. Det fanns en basketplan i närheten där jag bodde och brukade spela under helgerna med min familj. Dessutom har jag erfarenhet av att spela basket i cirka ett år i en basketbollsförening. Det som jag tycker är intressant med basketboll är dess dynamiska spel, lagspel och att tränare har direkt kommunikation till hela laget under matchen. Övrigt följer jag de stora basketligorna NBA och Euroleague. Valet för att undersöka om basketbollens status i Serbien och Sverige är på grund av det är två länder jag har kopplingar till. Det var en anledning till varför jag valde att skriva mitt examensarbete om basketboll med syfte att undersöka varför basketboll är en nationalsport i Serbien men inte i Sverige. Tanken med denna studie är förhoppningsvis att bidra till mer förståelse av basketbollens status i Serbien och Sverige. Detta eftersom basketboll generellt är ett outforskat forskningsområde.

1.2 Bakgrund

Basketboll är en av världens största och mest populära sporter som spelas i alla delar av världen. Basketen är som störst i Nordamerika (USA och Kanada) och Europa men även delar i Asien. Sporten har en lång historia bakom sig där forskare har länge undrat kring basketbollens ursprung. Det har funnits vetenskapliga bevis att urbefolkningar som azteker, inka och andra indianstammar spelade en tidig variant av basketboll (New York Times, 1994). Den moderna basketbollen uppfanns år 1891 av kanadensaren James Naismith. Under årens gång efter 1891 började basketen sprida sig till samtliga världsdelar genom emigration av amerikanska spelare och europeiska immigranter (Naismith & Stark, 2021, s. 30). Basketboll är en väldigt enkel sport där två lag med fem spelare vardera måste kasta bollen in i korgen vilket ger poäng (NBA, 2024). Enligt internationella basketbollförbundet FIBA utövar cirka 500 miljoner personer basketboll och 212 nationer är medlemmar inom internationella basketbollsorganisationen (FIBA 2024).

Trots att basket spelas på båda länderna så finns det en stor skillnad mellan dessa, Serbien är en välkänt basketnation medan Sverige ett land som inte har stort rykte inom basketboll. Serbien har många framgångar i basketboll, då man har flertal guld i VM i herrsidan (1970, 1978, 1990, 1998 och 2002) och EM (1973, 1975, 1977, 1989, 1991, 1995, 1997 och 2002). På damsidan har man tre EM guld (1987, 2015 och 2021). Titlarna från Jugoslavien tiden är inräknade (Basketball Federation of Serbia, 2025). Sverige har på herrsidan som bäst slutat på 11:e plats i EM medan damerna har slutat 5:e plats i EM (Svensk Basket, 2024).

Basketboll introducerades i Sverige under början av 1900-talet, detta skedde genom sjukgymnasten Tekla Swedlund som lärde ut basketboll i slutet av 1890-talet (Arbetarbladet, 2016). Swedlund hade jobbat och tagit kontakt med sporten i USA. Korgboll, som basketboll kallades, utövades främst i skolorna som en lekaktivitet. De första svenska officiella tävlingar uppkom på 1920-talet (Eriksson, 1941, s. 940).

Korgboll var populärt under 1920-talet men intresset försvann när handbollen på 1930-talet blev populär och till ett tävlingsspel. Korgboll gick sedan att bli en mindre idrott men förblev populärt inom skolan, speciellt hos skolflickorna (Eriksson, 1941, s. 940). Under 1940-talet växte basketbollen i Sverige i samband med invandrare från de baltiska staterna på 1930- och 40-talet. Många av de baltiska invandrarna hade kommit i kontakt med basketboll från deras vistelsetid i Amerika. Basketboll är huvud- och nationalsport i Litauen och Lettland så när flyktingar och invandrare från Litauen och Lettland flydde från den kommunistiska regimen till Sverige tog de med sig basketbolls kunskaper (Westerlund, 2016).

På slutet av 60-talet och under 70-talet blev basketboll populär och stor i Sverige igen, det så kallade basketboomen. En faktor till varför basketbollen blev stor igen på 70-talet då var på grund av att amerikanska basketspelare värvades in till svenska basketklubbar. Media på 70-talet hade stor uppmärksamhet på basketboll i form av att matcherna sändes på tv. Den svenska media ständigt koll när amerikanska spelare värvades in. Mycket av den svenska basketbollskulturen kom att influeras av den amerikanska kulturen på 70-talet (Södertälje Basketklubb, 2018). Idag finns det cirka 340 basketbollföreningar i Sverige, och basket är populär bland ungdomar tack vare att det är en låg kostnad idrott (Svenska Basketförbundet, 2023). Den svenska basketligan (SBL) är den högsta basketligan i Sverige och publiksnittet i den svenska basketligan ligger på cirka 1 044 personer (Svenska basketligan, 2023).

2. Syfte och frågeställning

2.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka vilka faktorer som ligger bakom skillnaderna i basketens status i Serbien och Sverige, baserat på åsikter och perspektiv från ledande representanter inom sporten.

2.2 Forskningsfrågor

1. Spelar kultur en roll för basketbollens status i de två länderna?

2. Har internationella framgångar påverkat basketbollens ställning i de två länderna?

3. Spelar resurser en roll för basketbollens status i de två länderna?

3.Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning och studier om basketbollen i Serbien. Vidare beskrivs kort om basketbollens historia och hur basketen spred sig till Europa.

Den tidigare forskning och studier som har hittats om basketbollens status i Serbien har främst varit från böcker och vetenskapliga artiklar. Vetenskapliga artiklar har kommit från Malmö Universitetsbibliotek databas *Sportdiscus* samt från webbsidan *Taylor & Francis,* där olika vetenskapliga tidskrifter är tillgängliga. De nyckelord som har använts för sökande efter vetenskapliga artiklar var följande: *basketball + Serbia*, *basketball + Sweden*, *basketball history*, *popularity*, *success* etc. Nyckelorden hjälper en att hitta och få en bredare visning av studier och undersökningar till det ämne man söker efter. När det gäller vetenskapliga artiklar fanns det inga artiklar i både *Sportdiscus* och *Taylor & Francis* om svensk basketboll. Artiklarna saknade basketboll relevans och att Sverige inte fanns med i texterna. Det kan vara på grund av att basketboll i Sverige är ett outforskat ämne. Det fanns betydligt mer vetenskapliga artiklar om basketboll i Serbien. Även om forskningen och informationen är begränsad så får vi en klar bild på basketbollens betydelse och status i Serbien.

Basketboll började spelas då sporten har genom urhistoria utövats genom olika variationer bland urbefolkningen i Nord- och Sydamerika (azteker, maya och inkaindianer). Bollspelen hade liknelser med den moderna basketbollen. År 1891 skapades den moderna basketbollen av kanadensaren James Naismith, skapandet av sporten skedde när Naismith var idrottslärare på YMCA Training School Springfield, Massachusetts. Naismith hade fått i uppdrag att komma på ett nytt inomhusspel för studenter (Naismith, 1941, s. 9). Naismith fick idén när han kastade papper mot papperskorg. Reglerna för basketboll var enkla, det bestod av en boll och två korgar som hängde i respektive lags sida. De två lagen bestod av fem spelare på plan, målet var att kasta in bollen i korgen vilket gav två poäng. Reglerna för basketboll har sedan det skapats ändrats med tiden. Naismith själv har skrivit tretton grundläggande regler som fortfarande står än idag. Basketen blev snabbt populärt i USA och spred sig över landet först genom skolidrotten och college (Naismith & Stark, 2021, s. 195). Under 40-talet

slogs båda två basketligor samman och bildade National Basketball Association, känd som NBA.

3.1 Basketboll i Europa

Basketboll kom till Europa i slutet av 1890-talet genom amerikanska lärare, soldater och missionärer. År 1893 skedde ett viktigt event i Europa nämligen att James Naismith (skaparen av basketboll) var på plats i Paris för att demonstrera basketboll under YMCA Schools träningssession (Naismith & Stark, 2021, s. 30). Eventet skapade och drog till sig intresse från alla delar i Europa, inte minst från både idrottslärare och atleter. Eventet bidrog till att basketbollsplaner byggdes runt om i Europa, detta för att få lokalbefolkningen i Europa att spela och lära sig sporten (Naismith & Stark, 2021, s. 30).

Två viktiga händelser som gjorde att basketbollens växte sig och spreds mer i Europa skedde under första och andra världskriget. Sporten spreds genom amerikanska soldater som var stationerade runt om i Europa (Naismith, 1996, s.151). Det var under lunchpaus som de amerikanska soldaterna spelade basketboll tillsammans med den europeiska lokalbefolkningen, detta gav lokalbefolkningen insyn i basketboll. Detta är hur basketbollen spreds sig i Sydeuropa bland Balkanländerna. Efter första världskrigets slut började ett flertal europeiska basketbollklubbar och ligor att formas. År 1932 formas det internationella basketbollförbundet FIBA, de arrangerar basketbolls-VM (herrar och damer) samt har idag 212 internationella medlemmar (FIBA, 2024).

3.3 Tidigare forskning om basketboll i Serbien

Enligt det Serbiska basketbollförbundets hemsida om historia, *Istorijat* (2020) kom basketbollen till Serbien (Kungariket Jugoslavien) år 1923 av den amerikanske William Willand från USA:s armé. Serbiska basketbollförbundet skriver att William Willand tillsammans med andra amerikanska soldater demonstrerade basketboll i Belgrad i olika seminarier som bestod av studenter, lärare och forskare från skolor. Efter några månader i Kungariket Jugoslavien så lämnade de efter sig basketbollutrustning, basketbollar och basketkorgar. Basketboll påbörjades främst som idrott inom skolidrott och gymnasium men började sedan växa till att bli en nationell sport. Förbundet skriver att år 1945 hade Jugoslavien sin första landskamp i basketboll och under basketbollens utveckling i landet så utbildades mängder av jugoslaviska tränare. Det bidrog till utvecklingen av unga basketbollspelare och bakgrund till Jugoslaviens framgångar (Basket Federation of Serbia, 2024).

Författarna Pavlovic, Simovic, Pantelic och Grgic skriver i artikel *The First Basketball Competitions in Kingdom of Yugoslavia* (2010) om att basketboll spelades i små byar i kungariket Jugoslavien år 1919. Basketboll påbörjades i byarna och sedan övergick till grundskolan. År 1922 hade landet de första skolregionala basketbollstävlingar. Pavlovic et al. (2010) studie bygger på historiska tidningsartiklar som författarna har undersökt från olika universitet runt om i Serbien, Bosnien, Nordmakedonien och Kroatien. Undersökningen beskriver och visar med hjälp av bilder från gamla tidningsartiklar hur basketbollen utvecklas i Jugoslavien. Studien beskriver hur basketboll integrerades till det serbiska samhället.

I artikeln *Basketball in the territory of former Yugoslavia from 1st January of 1942 until 9th of May 1945* (2011) skriver författarna Pavlovic, Simovic, Pantelic och Grgic om basketbollens roll under andra världskriget i krigsdrabbade och politiskt delade Jugoslavien under åren 1942-1945. Även här i denna studie används artiklar som styrker vad som skedde i landet under de tre åren av kriget. Enligt författarna kom de fram till att vissa delar av Jugoslavien specifikt i Serbien och Kroatien hade en stark koppling till basketboll, inte minst genom hur basketbollen spreds via skolverksamheter i landet.

Många av dagens stora basketbollklubbar från Serbien och Kroatien formades under 40-talet (Pavlovic et al., 2011, s.55).

I artikeln *Serbia - the country of basketball* (2021) skriver och analyserar författarna Jakovljevic och Mandic om basketbollens utveckling i Serbien. Deras undersökning och analys utgår från historien från kungariket Jugoslavien år 1919 fram till att Serbien blev en självständig stat år 2006. Jakovljevic och Mandic utgår från historiska och nationella resultat från landslaget både från Jugoslavien-eran men också från självständiga Serbiens era. Författarna betonar landets meriter i tävlingar, samt hur organisationer, basketklubbar och tränare utbildas. Vidare analyserar de varför det går bra för Serbien i basketbollen med sina framgångar. Jakovljevic och Mandic (2021) menar att Serbien har utbildat bra tränare och har en bra ungdomsverksamhet, detta tack vare en lång tradition som de har ärvt från Jugoslavien tiden då kommunistiska länder satsade mycket på sport. Det har resulterat i framgångar i basketboll och utveckling av framtida stjärnor. Dessa bidragande faktorer har bidragit till basketbollens popularitet i Serbien samt lagt grunden till varför Serbien idag kallas för en basketnation.

I Serbiens huvudstaden Belgrad finns det cirka 109 basketbollklubbar och föreningar (Basketball federation of Belgrade, 2024). Publiksnittet i den serbiska basketligan ligger mellan 2000 - 3000 men det är nästan alltid fullsatt när storklubbarna KK Crvena Zvezda och KK Partizan spelar, då är publiksnittet cirka 18 000 när de möts och vid matcherna i Euroleague (Eurohoops, 2024).

4. Teori

I detta avsnitt kommer valda teori att förklaras.

Diffusionsprocess

Diffusion är en spridningsprocess som beskriver hur en idé eller innovation sprids från en plats till en annan. Diffusion beskriver dessutom vilka faktorer som kan påverka vid spridning av en idé, exempelvis genom politik, ekonomi och kultur. Inom det kulturella perspektivet kan diffusionsprocessen beskriva varför vissa sporter förblir attraktiva inom en viss nation (Bale, 2002, s. 38). Teorin säger också att en sport inte bara sprids in och integreras i en kultur utan också anpassar sig. Det menas att sporten inte blir exakt vad den ursprungligen var ifrån utan en ny form av sport uppkommer exempelvis nya regler (Bale, 2002, s.45-46).

Vidare har diffusion flera centrala delar som är: ursprung, spridning, anpassning, etablering och selektion. Den första delen, ursprung handlar var en sport uppkommer, spridning beskriver hur sporten förflyttas från ursprungsområde till nya områden (Bale, 2002, s.46-47). Anpassning, fokuserar på att sporten antingen förändras eller anpassar sig till den lokala kulturen i det nya området. Etablering, handlar om när sporten blivit del av landets/områdets idrottstruktur, detta genom exempelvis klubbar, förbund och tävlingar. Den sista delen selektion beskriver sportens status till det nya området, då sporten utvecklats på olika sätt, antingen får en hög status och stöd eller en svag och mindre status på grund av kulturella eller ekonomiska faktorer (Bale, 2002, s. 50-51).

Från den tidigare forskning och historisk perspektiv vet vi att basketboll har spridits till Europa genom amerikansk uppvisning av Naismith (Naismith & Stark, 2021, s. 30) och genom amerikanska soldater under första - och andra världskriget. Trots att basketboll har kommit till från samma ursprungsland har sporten i de båda länderna utvecklats i olika riktningar. Diffusion är relevant till studien eftersom syftet är att undersöka varför basketboll är en nationalsport i Serbien men inte i Sverige. Genom diffusionsteorin

finns det möjlighet att analysera vilka faktorer som kultur, resurs, framgång eller politik har påverkat basketbollens status i respektive land (Bale, 2002, s. 25).

5. Metod

I detta avsnitt beskrivs metodvalet till arbetet och intervjuerna

Att välja metod för ett arbete är viktigt, detta för att få fram svaret på sina forskningsfrågor. Syftet med denna studie är att undersöka vilka faktorer som bidrar till skillnader i basketbollens status i Serbien och Sverige, detta med utgångspunkt från ledande representanter från deras åsikter och perspektiv. Kvalitativ metod har därför använts för synpunkter och perspektiv från personer som har kopplingar med basketboll från både Serbien och Sverige. Eftersom de intervjuade syn och upplevelser är extremt viktiga för denna studie. Dessutom har tematisk analys använts vid analysering av intervjuerna för att hitta gemensamma faktorer.

5.1 Kvalitativ metod

Kvalitativ metod är en forskningsmetod som beskriver ett ämne och samtidigt förklarar varför saker sker och hur de sker (Bryman, 2012, s.388). Valet att använda kvalitativ metod var på grund att få en djupare förståelse, upplevelser nyanserad information genom intervjuer från individer både från Serbien och Sverige, inte mäta eller få reda på siffror eller statistik. I detta fall handlar det om att undersöka om faktorer som kultur, framgång och resurs påverkar basketbollens status hos båda länderna.
Vidare är tematisk analys en analys där man identifierar de valda teman från kvalitativa data. Den kvalitativa data analyseras för att undersöka om det fanns något mönster eller liknande teman (Bryman, 2012, s.576). Under intervjuerna och efter har anteckningar skrivits ner.

5.2 Intervjuer

Intervjuerna gjordes för att få en syn på basketbollens status hos båda länderna från olika perspektiv. Med intervjuerna får vi fram de talandes perspektiv och syn på basketboll i länderna. Deras erfarenheter och syn kring sportens betydelse spelar en roll för undersökningen. Det hade inte varit lika bra eller fått ut mer om man bara utförde exempelvis enkäter för undersökningen. I samband också med att det är bara sex intervjuer gör att deras åsikter är viktigare. För att hitta deltagare till intervju användes internet för att leta efter basketbollsföreningar/klubbar webbhemsidor. Genom deras webb hemsidor skickades mejl förfrågan till tränare och klubbchefer. Vidare skickades även mejl och meddelande till basketspelare från bägge länder. I Sverige finns det basketbollsföreningar som har serbisk bakgrund, det är basketbollsföreningar esom bildades av jugoslaviska invandrare. I både mejl och meddelandeförfrågan till personer fick de reda på vad studien handlade om och att de har rätt till att vara anonyma eller inte anonyma. Av de tjugo skickade förfrågan om intervju så svarade sex stycken att de accepterade att delta i studien. Intervjuerna var semistrukturerade för att ge deltagarna fritt och öppenhet (Bryman, 2012, s. 248) att tala om deras syn på basketboll, sedan ställa någon följdfråga kopplat till ämnet.

Genomförande av intervjuer

Alla intervjuer skedde digitalt via video kommunikationsprogram som Zoom, Teams och Meetings. Detta för att digitala intervjuer är smidigare, effektivare och tidsparande. Men framförallt var det deltagarna som föreslog och var mest bekväma med att intervjuerna skulle ske digitalt. Digitala intervjuer har både sina för- och nackdelar. En fördel med digitala intervjuer är flexibiliteten till att intervjua personer utan att tänka på distansen eller att vara på en bestämd plats (Bryman, 2012, s. 202). En annan fördel med digitala verktyg är att samtliga program är kostnadsfria oavsett om du samtalar från lång distans till skillnad från ett telefonsamtal som kan kosta. Det enda som behövs är ett bra och fungerande internet/wifi koppling. Nackdelar med digitala intervjuer är att man är helt beroende av internet. Exempelvis kan det förekomma nätverksfel eller störningar på grund av internetuppkoppling vilket påverkar intervjun. Vidare effekt kan

bli att bakgrundsljudet blir dåligt vilket kan skapa missförstånd och ständigt upprepningar. En annan nackdel (detta är beroende på individ) är att om kameran inte är igång eller synlig kan det vara svårt att skapa interaktion med den person/personer som intervjuas (Bryman, 2012, s. 227).

Intervjuerna gick överlag betydligt bra, trots att allt gick via zoom, meetings och teams. Det kan ha hänt att nätet strulade till med ljudet få gånger i zoom under intervjun men det var inget som störde eller skadade själva intervjun.
När det gäller intervjuerna var de väldigt intressanta att höra deras perspektiv, erfarenheter och syn på basketboll både i Sverige och Serbien. Intervjuerna var i genomsnitt cirka 40 - 45 minuter långa.

- Intervju 1, med sportchef från Sloga Basket Uppsala

Sportchefen Predrag har bakgrund som basketspelare i det forna Jugoslavien, han spelade ungdomsbasketboll och var lagkapten för det jugoslaviska ungdomslandslaget. Dessutom har Predrag spelat professionell basketboll i 2 år.

. Intervju 2, med Lena Wallin-Kantzy

Har mängder av meriter och erfarenhet av basketboll runt om i världen, Lena har bland annat arbetat som generalsekreterare för det svenska basketbollförbundet i cirka 20 år. Vidare var hon medlem i FIBAs tävlingskommitté och var den första kvinnan i exekutiven på FIBA.

. Intervju 3, med f.d basketspelare från serbisk basketklubb

har meriter från att ha spelat ungdomslag i landslaget samt spelat några säsonger för Serbiens toppbasketklubbar. En av de klubbar som spelaren spelade för är fortfarande framgångsrika i Serbien. Den f.d. basketspelaren valde att delta i intervjun anonymt och därför kallar vi honom för Marko.

- Intervju 4, Intervju med tränare Oliver från KSF Srbija

Har varit tränare länge hos idrottsföreningen, både fotboll och basketboll.

- Intervju 5, Intervju med klubbchef från Malbas

Johannes Wohlert, klubbchef på Malbas basketbollklubb sedan år 2022.

. Intervju 6, med f.d. tränare Serbien

Den före detta serbiska basketspelaren har meriter från att ha spelat ungdomslag i landslaget samt spelat några säsonger för Serbiens topp basketklubbar. En av de klubbar som f.d basketspelaren spelade för är fortfarande framgångsrika i Serbien. Den f.d. basketspelaren valde att delta i intervjun anonymt och därför kallar vi honom för Nikola.

5.3 Urval

Syftet var att få så många som möjligt att vilja delta i studien, men som nämnt svarade bara sex personer, därför väger deras perspektiv mycket till undersökningen. Det var viktigt att individerna hade koppling till basketboll annars hade det inte varit relevant. När det gällde frågorna gällde det att anpassa dem och inte ha för många, men tydliga frågor där deltagarna kan gå lite mera i djupet men även vara mer öppna (Bryman, 2012, s. 248) om de så önskar om basketbollens status i båda länderna.

6. Forskningsetiska överväganden

I detta avsnitt tas etiska perspektiven upp

I och med att intervjuer har använts till denna studie för att undersöka basketbollens status i Serbien och Sverige, har forskningsetiska principer följts för att skydda deltagarna. Det är viktigt att individernas identitet skyddas till de som valde att vara anonyma till studien (Vetenskapsrådet, 2024, s. 86).

Innan varje intervju påbörjades har deltagarna fått information att de har rätt att vara anonyma och att de har rätt att avbryta intervjun när som helst (Vetenskapsrådet, 2024, s. 59). Efter varje genomförd intervju fick deltagarna igen information om de ville ha sitt namn i studien eller om de ville vara anonyma. Två deltagare valde att vara anonyma till studien. Därför har pseudonymer använts, det vill säga att dölja de två deltagarnas verkliga identitet med två påhittade namn (Vetenskapsrådet, 2024, s. 97). De fyra andra deltagarna godkände och ville att deras identitet och organisation skulle få vara med och stå till denna studie. Alla deltagare har fått information att intervjuerna bara kommer att användas för denna forskningsstudie och inte att delas vidare.

7. Resultat & Analys

7.1 Resultat

I detta avsnitt presenteras resultatet från de sex intervjuer. Resultatet redovisas per intervjuperson, frågorna i kronologisk ordning. Därefter kommer en analys kopplad till frågeställningarna.

7.2 Intervju med sportchef från Sloga Basket Uppsala

Datum: 24-04-29

Sloga Basket Uppsala är en serbisk kulturförening som funnits sedan 1995. Sedan år 2014 och 2015 har kulturföreningen haft ett ungdomslag och ett seniorlag inom basketboll. Sloga Baskets Seniorlag spelar idag i den svenska Superettan vilket är den näst högsta divisionen inom svensk basketboll (Sloga Basket, 2024).

På den första intervjufrågan angående vad synen på basketboll i Sverige och i Serbien svarade sportchefen Predrag att han har överlag en generellt positiv bild av svensk basket.

"*När jag först kom till Sverige var jag överraskad över att se många barn och unga spela basketboll. Sverige har inte direkt ett starkt rykte gällande basketboll i Jugoslavien."*

Sportchefen säger att Sverige var mer känt för vintersport, ishockey, handboll och fotboll. Det är den bilden som jugoslaver har om Sverige då enligt sportchefen.Vidare säger han att basketen i Serbien och i ex-jugoslaviska länder är lika stark nu som det var innan splittringen det vill säga Jugoslavien-kriget.
Vid den andra intervjufrågan om varför basketboll inte är en stor sport i Sverige som i Serbien säger sportchefen att det finns flera anledningar till det.

"*Unga svenska spelare prioriterar studierna och vidare studier mer än basketbollskarriär. Det är få som väljer att fortsätta vidare med basket*."

Det finns flera orsaker till detta menar sportchefen, den vanligaste orsaken är att spelaren inte längre känner sig motiverad till att fortsätta. Vilket kan kopplas till brist på ekonomi som är den vanligaste orsaken till varför spelarna blir omotiverade, säger Predrag.

"*Professionella basketbollspelare inte tjänar mängd av pengar i Sverige till skillnad från i Serbien*"

En annan orsak enligt sportchefen säger att basketboll i Serbien så ligger djupt rotat inom den serbiska kulturen sedan basketboll introducerades i landet. Detsamma gäller andra bollsporter (fotboll och vattenpolo) som är förknippade med det serbiska samhället på grund av den gamla jugoslaviska idrottsskolan, även kallad för den jugoslaviska idrottsmodellen. Den gamla jugoslaviska idrottsmodellen, utvecklades på 1950-talet med där idrotten organiseras och finansieras av staten för att skapa en nationell gemenskap och prestige. Därför är basketboll den näst största sporten i landet efter fotbollen. I Sverige däremot är det andra sporter som är populärare än basketboll som fotboll, ishockey och handboll säger sportchefen. Vad det beror på tror sportchefen har att göra med att de nämnda sporterna bättre integrerades till det svenska samhället och kulturen. Dessutom kan det geografiska klimatet kan ha spelat en roll kring basketbollens position i Sverige enligt sportchefen. Klimatet i Serbien är betydligt varmare (geografisk position) medan i Sverige är klimatet och vintern betydligt hård. Kanske är det därför som inte många spelar basketboll ute och att basketplanerna står tomma. Även om basketboll är en inomhussport så utövas det inte mycket jämfört med vintersport aktiviteter säger sportchefen.

På den tredje intervjufrågan om hur basketboll kan växa i starkare i Sverige säger sportchefen att resursfördelningen till basketboll måste stärkas. Sportchefen säger att det finns stor skillnad med resursfördelning mellan Sverige och Serbien inom basketboll. Sportchefen säger att svenska idrottsförbundet har mer fokus på att ha organiserade föreningar, att de har sitt fokus på att få befolkningen att utöva olika sporter och vara

aktiva. Det är bra och positivt för samhället men elitsatsningen hamnar inte i fokus. I Serbien däremot satsas det mer på att utveckla spelare inom elitsatsning/tävlingar. Utveckling refereras till att forma serbiska basketspelare vidare i karriären. Sportchefen syftat till att spelarna ska få spela i NBA/Euroleague eller något av de serbiska basketbollgiganterna (KK Crvena Zvezda, KK Partizan eller Mega). I samband med det säger sportchefen att brist på framgångar kan ha en betydelse för basketbollens inte blivit en stor sport i Sverige till skillnad från fotboll, handboll och ishockey. Sverige har lyckats att spela basket-EM men har aldrig tagit sig långt eller spelat Basket-VM/Olympiska spelen säger sportchefen. Vidare säger sportchefen

"*Hade Sverige haft mer framgångar i basketboll så skulle sporten förmodligen bli populär och fått mer mediapublicitet.*"

Framgång ger attraktion och inspiration till yngre generationer och spelare, menar sportchefen. I Serbien har sedan tidigare haft många framgångar i basket (Jugoslavien och självständig stat). Serbiska media och television sänder ständigt basketboll oavsett om det serbiska landslaget spelar eller inte spelar. De sänder klubblags turneringar och europeiska/internationella tävlingar som Euroleague och NBA. Sportchefen säger också att det är betydligt svårare att se basketboll på tv i Sverige då andra sporter prioriteras.

"*Det finns knappt tv-kanaler som visar basketbollmatcher i Sverige. De visar bara enstaka matcher från Euroleague och NBA jämfört i Serbien. I Serbien visar de ständigt basketboll matcher och samtliga Euroleague matcher.*"

Det kan också vara en faktor och brist att basketbollen inte syns lika mycket inom svensk media, tillägger sportchefen. Slutligen säger sportchefen att basketbollen i Sverige har en bra framtid då han ser att sporten under de senaste åren vuxit starkare och blivit populärare bland ungdomar. De förändringar som bör göras enligt sportchefen för att basketboll ska bli lika stor sport som i Serbien är främst att satsa mer resurser på basket, mer sponsorer och öka medias publicitet.

7.3 Intervju med Lena Wallin-Kantzy

Datum: 24-05-08

På den första intervjufrågan angående vad synen på basketboll i Sverige och i Serbien säger Lena att basketbollen växer i Sverige, den är speciellt stor och populär bland ungdomsidrotten.

"*Den största styrkan med basket är tillgängligheten, trots att basketboll i Sverige är populär bland unga så har basketen resultatmässigt inte nått elitframgångar. Det kan bero på att svensk idrott lägger mycket resurser på breddbasket, det är naturligtvis viktigt men i jämförelse med andra länder så ger Sverige lite resurser till elitverksamhet*."

Lena säger att i Serbien lägger man enormt mycket resurser på elit toppen medan bredden läggs inte lika mycket på. Lena menar i samband med det att Serbien inte är lika framgångsrika inom breddverksamheten som Sverige.

"*Sverige har många duktiga föreningar inom ungdomsföreningar exempelvis som Malbas som arbetar bra inom ungdomsverksamhet men har inte resurser för att satsa på elitverksamhet, likadant är det med föreningar i Stockholm och Göteborg. Många verksamheter har samma problem, samtidigt är det exempelvis tufft att etablera en klubbverksamhet i Stockholm. Detta på grund av att det inte finns nog med faciliteter och lokaler. Verksamheter får använda sig av vanliga idrottshallar. De har helt enkelt inte bra idrottsarenor för att arrangera basket, i så fall används ishockeyarenan*."

Lenas syn på basketboll i Serbien är stark då hon vet och sett hur bollsporter generellt är väldigt stort på Balkanhalvön. Både den serbiska kulturen och mentaliteten är helt annorlunda gentemot den svenska, säger Lena.

"*Kulturen och mentaliteten i Serbien är inte anpassningsbara för Sverige på grund av den tuffa attityden från coacherna, hård teknikträning och mer elitsatsning. Den svenska mentaliteten handlar mer om att alla ska få bidrag, verksamheten ska vara bra,*

alla ska få vara med samt att individen ska få hålla på med olika idrotter och även utveckla fysiska kvaliteter."

På den andra intervjufrågan om varför basketboll inte är lika stor sport i Sverige som i Serbien säger Lena att det beror på några faktorer. Lena som nämnt tidigare har inte tillräckligt med resurser till basketboll som Serbien inom elitsatsning. Förutom brist på baskethallar så är det också brist på välutbildade tränare.

"*Det finns många tränare men de är ideella och antingen en vanlig förälder som ställer upp, de saknar kunskapen kring basketboll till skillnad från i Serbien. Dessutom är Serbien van vid att ha elittränare och deras klubbar rekryterar toppträner samt elitkulturen där är annorlunda.*"

Lena tog upp paralleller med ishockeyn och säger att i ishockey så finns det många tränare som har spelat och har erfarenhet inom sporten, det är inte så i basketboll.
På den tredje intervjufrågan om hur basketboll kan växa som sport ännu mer i Sverige säger Lena att Sverige som hon har nämnt tidigare behöver satsa mer resurser på basketboll på tränare, baskethallar men även att elitsatsa mera vid sidan av breddidrotten. Vidare säger Lena att Sverige har två svenska basketspelare som har chansen att bli draftade till NBA vilket skulle skapa en positiv effekt för svensk basketboll. I samband med att sociala medier och streaming finns kan det utöka intresset bland ungdomar till att dra till sig basketboll.

"*Den dåliga effekten med att ha svenska spelare i NBA är att det finns en chans att de skulle missa viktiga EM/VM kvalmatcher för Sverige på grund av NBA spelschemat. Vilket skulle vara dåligt då att kvala in till stora mästerskap är precis vad Sverige behöver göra, speciellt de svenska herrarna*."

Lena menar och säger att de viktiga stegen för att basketbollen utvecklas och bli i samma längd som fotboll, handboll och ishockey sig större bland vuxna i Sverige är att det kan behövas framgång för Sverige vilket skulle ge positiv uppmärksamhet och effekt till att sporten växer sig starkare för kommande generationer.

7.4 Intervju med f.d basketspelare från serbisk basketklubb

Datum: 24-05-05

På den första intervjufrågan om syn på basketboll i Sverige och i Serbien börjar Mako med att säga att basketen har en stor kulturell betydelse för Serbien. Basketboll är mer än en sport för serberna, sporten har en koppling till den serbiska nationella identiteten. Tillsammans med andra bollsporter som fotboll och vattenpolo har det att göra med framgångar som Serbien har haft i de sporterna.

"*Serbiens basketbolls framgång och tradition kommer från Jugoslavien tiden då basketboll framgångarna var som störst. På 70-talet tog det jugoslaviska landslaget två VM-guld.*"

Vidare har Serbien liksom de andra länderna från det f.d. Jugoslavien att fört den gamla jugoslaviska traditionen så kallad Jugoslavien-skolan vidare idag även som självständiga stater.

"*Serbiska barn introduceras tidigt till basketbollen, han själv började spela väldigt tidigt som barn. Att komma i kontakt med basket sker antingen från föräldrarna, fritiden eller i skolan. Den mest naturliga introduktionen sker på fritiden med kompisar eller med grannarna i bostadsområdet.*"

Det är därifrån som kärleken och intresset till basket börjar och sedan växer fram. Det som också lockar och attraherar att folk vill spela basket är på grund av hur dynamisk och snabb sporten är. Hos serbiska skolor står lagidrotter mycket i fokus. Dessutom har basketbollklubbar en bra och nära kontakt med skolorna. Detta för att engagera sig genom att bjuda in barn och unga för att provträna hos föreningen. När det gällde synen på basketboll i Sverige har Marko inga kommentarer då han inte har stor koll på Sverige eller någon skandinavisk land gällande basketboll. Marko säger att han har mer koll på nordeuropeiska länder som Litauen, Lettland och Tyskland.

"*Både Litauen och Lettland har liksom Serbien många likheter. Mycket beror på att vi är före detta kommunistländer där regimen har satsat mycket på idrott. I Tyskland däremot har basketen växt under senare år tack vare utländska tränare och att många invandrare med östeuropeisk bakgrund spelar och representerar tyska landslaget*."

Marko förklarar också att det är tufft att spela för klubblag i Serbien, tränarna är hjälpsamma men också väldigt hårda och kräver disciplin från spelarna.

"*Idrottsmiljön i Serbien är tuff och kan orsaka att unga väljer att sluta på grund av den tuffa miljön. Jag själv har upplevt den hårda miljön när jag spelade basket som ung men den gjorde mig bara starkare mentalt och formade mig som person och atlet*."

Marko menar att den tuffa idrottsmiljön är viktig och nödvändig inom den serbiska basketbolls kulturen. Det handlar om att fortsätta den gamla jugoslaviska basketbolls traditionen som än så länge varit fortsatt framgångsrik. Dessutom utvecklas basketspelarens karaktär egenskaper. Detta är tack vare de utbildade tränare i Serbien som är stränga och sätter bra krav på barn och unga för att de ska lyckas. Kanske har det med det kommunistiska systemet som ville satsa mycket på sport på grund av det kalla kriget.

På den andra intervjufrågan har Marko inte någon svar eller teori varför basketboll inte har lika stor status i Sverige som i Serbien.

"*Jag tror att det kan bero på brist på framgång. Ju mer ett landet vinner genom en sport, desto större och mer attraktiv blir sporten bland befolkningen. Det är inte alltid så men jag tror det ger en effekt för hela nationen.*"

På den tredje intervjufrågan säger Marko att skillnaden mellan Serbien och andra länder är att Serbien fortsätter där de slutade från den gamla Jugoslavien tiden. Marko menar att serbisk basketboll har ett stort inflytande i flera länder i Europa, exempelvis har serbisk basketboll påverkat och utvecklat grekisk basketboll tack vare import av både tränare och spelare.

"*Det finns mycket inspiration i Serbien, speciellt bland den yngre generationen. Alla*

unga vill bli den nästa Nikola Jokic eller Luka Doncic, världsstjärnor i NBA. Unga spelare har chansen att spela i NBA tack vare att NBA håller koll med sina scouter i flertal serbiska klubbar. Dessutom är varje mästerskap ett stort event för den serbiska befolkningen, många sitter uppe för att se på basketmatcher eller att se sina favorit basketspelare oavsett tid"

Slutligen är basketboll atmosfären i Serbien en upplevelse Basketbollsarenorna speciellt Stark Arena är fullsatt när matcher i Euroleague eller derbymatcher spelas. Atmosfären från supportrarna är fantastisk, numera är det till och med en bättre atmosfär i basketboll än i fotboll i Serbien.

7.5 Intervju med tränare från KSF Srbija

Datum: 24-06-01
KSF Srbija är en kulturförening från Malmö som bildades år 1975 av serbiska invandrare. Kulturföreningen existerar för att sprida men också lära ut allmänheten om serbisk kultur samtidigt som de håller på med olika ungdomsverksamheter och seniorlag inom flertal sporter som fotboll och basketboll (KSF Srbija, 2024).

På den första intervjufrågan om synen på basketboll i Sverige och Serbien börjar tränaren Oliver med att säga att basketboll länge har haft ett stort och viktigt fäste i Serbien sedan tidigt 1920-talet när basketbollen introducerades av amerikanska lärare. År 1948 bildades det Jugoslaviska basketbollförbundet och vidare säger Oliver:

"*Det som lockade serberna till att börja med basket var att sporten ansågs vara exotisk då basketen var kopplat till den amerikanska kulturen. Den andra anledningen är att basketboll var dynamisk, snabb och rolig aktivitet. Basket inte en dyr sport att utöva, det räckte med att det fanns en korg hängande samt en boll*."

Vidare säger tränaren att en viktig punkt till att basketboll ökade sin popularitet i landet var under och efter OS i Rom 1960 samt EM 1961 i Belgrad. Framgångarna i de båda eventen ökade attraktionen för sporten i Serbien (dåvarande Jugoslavien), speciellt bland unga och i skolorna där man började satsa stenhårt på ungdomsverksamheten

bland basketbollklubbarna. Tränare och spelare skickades till olika europeiska länder för studiebesök och kom tillbaka med mer kunskap som de sedan spred vidare till den nya generationen.

"Varför *basketboll blev populärt i Serbien så tror jag att det vanligaste är att basket är en mycket fysisk och mental sport, något som passar serberna. Landets medellängd bara Nederländerna och Montenegro har längre medellängd kan bidra till att basketen är populärt. Individer som är långa vänder sig ofta till basketboll då de känner att det är den sport som passar deras fysiska längd*."

På den andra intervjufrågan om varför basketboll inte är en stor sport i Sverige som i Serbien säger Oliver att det har med historiska faktorer som han har nämnt tidigare. Oliver menar att de har betydelse för en sports tillväxt, basketboll har med historisk koppling till landet skapat en identitet, att sporten förknippas med landet. Oliver nämner:

"*I Sverige prioriteras andra sporter resursmässigt och mediauppmärksamhet, basketboll har inte samma status som de andra sporter förklarar också det är normalt då basketen inte är på samma nivå som fotboll, handboll, friidrott och vintersporter.*

På den tredje frågan kring de största skillnaderna mellan Sverige och Serbien svarade Oliver att mentaliteten och synen i Sverige kring basket är annorlunda än i Serbien.

"*De flesta vuxna svenskar saknar intresse för basket liksom sporter som bandy, ishockey saknar intresse i Serbien. Sporten är populär bland unga men det är få ungdomar som fortsätter att träna basket då de tappar snabbt intresse för sporten av personliga skäl. Kulturella och historiska perspektiv kanske spelar en roll. I Sverige finns 3-4 seriösa basketbollklubbar som tar sporten seriöst med utbildade individer och tränare. Jämfört i Serbien där elit och mer utbred med seriösa basketbollsklubbar.*"

Slutligen på den sista frågan anser tränaren för att basketboll ska potentiellt hamna i närheten som fotboll och ishockey i Sverige behövs det att basketboll introduceras tidigt i barnens skolgång (under idrottslektionerna). Vidare säger Oliver att det kan krävas en

förändring på grund av det svenska rättssystemet med mer fokus på utveckling och elit. Det kan behövas att vidareutveckla och utbilda tränare för att de ska kunna nå ut till fler.

7.6 Intervju med klubbchef från Malbas

Datum: 24-06-07
Malbas är en av de största och bredaste basketbollföreningarna i Malmö. Basketföreningen specialiserar sig på barn och ungdomar. Föreningen har 1400 aktiva medlemmar idag (Malbas, 2024).

På den första intervjufrågan säger klubbchef Johannes att basketboll hade ett bra och starkt fäste i Sverige under 1970-talet.

"*Det fanns en stor hype kring basket sporten på 70-talet. Men på 80-talet försvann spänningen av basketboll. Men i nuläget mår svensk basket bra då mer publik kommer till arenorna/baskethallarna och att nya svenska talanger har chans att bli draftade till NBA eller eventuellt spela för storklubbar ute i Europa.*"

Samtidigt är basketboll den näst populäraste sporten bland ungdomar. När det gäller det sportsliga så säger klubbchefen att resultatet och framgång gått betydligt bättre för de svenska damerna i landslaget än för herrarna.

"*Damlandslaget lyckades spela sig i olika mästerskap medan herrarna gått lite bra men inte på topp då de fortfarande försöker att kvala sig in i något stort mästerskap. Sverige har en rad spelare som spelar ute i Europa, inte minst i den spanska basketligan*."

Johannes syn på Serbien har varit detsamma genom åren, varit en av de ledande inom europeisk basketboll tillsammans med de baltiska staterna och Spanien. Basketboll betraktas ibland som religion i Serbien.
På den andra intervjufrågan har Johannes inte något direkt svar på varför basketboll inte är lika stor i basket som i Serbien. Men klubbchefen tror att det kan vara på grund av hur basketen har lyckats bli del av den nationella kulturen.

"*Basketbollen etablerade sig tidigt in i Serbien medan i Sverige var det betydligt svårare*."

På den tredje intervjufrågan om skillnaden mellan basket i Sverige och Serbien så säger klubbchefen Johannes att den är stor. Den tydligaste är nivån på spelet och basketligan, basket-nivån är betydligt lägre jämfört med Balkanländerna i detta fall Serbien säger Johannes. Sportchefen säger vidare att han har varit flera gånger nere i Belgrad och sett hur mentaliteten där är annorlunda än i Sverige.

"*I Sverige används basket liksom andra sporter mer som ett socialt verktyg för att nå folkhälsa och integration. I Serbien spelar man basketboll för att lyckas att gå vidare i sin karriär och bli bra på basketboll, dessutom satsas det tidigt bland barn för att uppfylla deras syfte. Den bästa att beskriva basketbollens status i Sverige är att ishockey för Sverige är som basketen för Serbien-Jugoslavien.* "

På den sista intervjufrågan angående hur basketen ska växa i Sverige säger Johannes att det behövs utbilda ledare och att få framgång i sporten. "Det vore ju otroligt positivt om landslaget lyckas kvala sig till Basket-VM. Det skulle bidra till mer media-uppmärksamhet samtidigt kan ge inspiration till den nya svenska generationen." säger klubbchefen.

7.7 Intervju med f.d. tränare Serbien

Datum: 25-04-07.
På den första intervjufrågan säger Nikola att kulturen kring basketboll i Serbien är väldigt speciell.

"*Basketboll, fotboll och vattenpolo behandlas som religion i Serbien. Dessa sporter är också knutna till den serbiska kulturen mycket på grund av historiska band.*"

Nikola säger att serbiska barn visar tidigt intresse för basketboll innan de börjar träna och delta i någon idrottsförening, då det finns massor av basketbollsplaner vid parker och bostadsområden. Nikolas syn på Sverige är positivt.

"*Sverige är välkänd för fotboll, handboll, vintersport som ishockey och skidåkning men också för friidrott. Sverige är ständigt favoriter i de sporter och tar många medaljer vilket är imponerande*."

På den andra intervjufrågan säger Nikola att trots att basketboll inte är lika stort som andra sporter i Sverige tror han att det kan ha att göra med idrotts konkurrens.

"*I Serbien finns det många sporter men inte stor konkurrens i mängden både sportsligt och media. Den serbiska medier visar klart och tydligt vilka sporter de prioriterar när de sänder matcher, de mindre idrotterna har svårt att synas på tv. Dock finns det serbiska sociala medier som visar höjdpunkter och framgångar från alla andra idrotter. Jag tror att basketboll i Sverige kan ha drabbats av det.*"

På den tredje intervjufrågan säger Nikola att det finns många skillnader mellan länderna, exempelvis har Serbien många utbildade och bra tränare som är till hjälp för att leda talanger till nästa steg i sina karriärer.

"*Den serbiska idrottsmiljön är tufft kräver en stark mentalitet speciellt när spelarna får utstå kritik från tränare och från publik. Det finns kanske inte ett direkt svar på varför basketboll är så stor och populär i Serbien, men det nämns ofta i samband med hur sporten har kommit in i den serbiska kulturen som fotboll. Framgångarna från 60- och 70-talet ska ha varit en viktig faktor för Jugoslavien lett till att sporten blivit större och populär i landet. Jugoslavien och Sovjetunionen var en av de ledande inom basketen från Östeuropa. Serbiens elitsatsning i basketboll är en annan skillnad inom basket medan Sverige mer inriktat på breddidrotten.*"

Nikola säger också att breddidrotten i Serbien är okej men den har inte lika stark status som i Sverige. Till den sista intervjufrågan säger Nikola att trots att basketboll inte är en stor sport i Sverige tror han att basketen kommer att växa sig större i Sverige och andra delar av Europa. Detta då Sverige kvalificerat sig till Basket-EM vilket ger möjligheter att svensk basketboll får stor uppmärksamhet, inte minst genom tv, sociala medier och streaming.

"*Sverige har nu chans att uppnå framgång och ta sig långt i EM, det är svårt men inte omöjligt. Jag hoppas att någon av de nordeuropeiska länderna tar sig långt om inte Serbien skulle gå hela vägen för guldet. Sverige har också producerat spelare som spelar i NBA, fortsätter Sverige så kommer basketbollen utvecklas och bli större*."

7.8 Analys

I detta avsnitt presenteras analys från intervjuerna, svaren kopplas till frågeställningarna.

Spelar kultur en roll för basketbollens status i de två länderna?

Intervjuerna säger att både Serbiens och Sveriges idrottskulturer skiljer sig åt varandra, speciellt är det skillnaden i basketbollkulturen. I Serbien har basketboll länge varit den största sporten tillsammans med fotbollen (Jakovljevic & Mandic, 2021). Basketboll har blivit den status som den är idag i Serbien på grund av att sporten lyckats anpassa sig till den serbiska kulturen tidigt. Detta kopplas till diffusion gällande anpassning eftersom basketboll spred sig inte bara till Serbien utan anpassades till den serbiska kulturen och blivit del av den nationella identiteten. Integrationen av basketboll till den serbiska lokala kulturen skedde under båda världskrigen, spreds genom amerikanska soldater (Basket Federation of Serbia, 2024) enligt resultat och den tidigare forskningen. Genom åren har basket etablerats sig i det serbiska samhället i form av klubbar och utbildning, den jugoslaviska idrottsskolan. Detta enligt diffusion menar att sporten har nått till kulturell hög status, att sporten blivit viktig för befolkningen (Bale, 2002, s.50-51).

I Sverige är den svenska basketkulturen annorlunda gentemot Serbien. Även om basketboll är en relativt stor sport och populär bland svenska ungdomar så har den inte anpassats eller integrerats kulturellt i Sverige som Serbien. Enligt de intervjuade har idrotter som ishockey, handboll och fotboll har större kulturella knytningar i den svenska kulturen. Enligt diffusionsteorin har det att göra med selektion, andra idrotter prioriteras framför basketboll vilket kan vara orsak till basketens kulturella status i Sverige.

Har internationella framgångar påverkat basketbollens ställning i de två länderna?

Framgång är en faktor till basketbollens status i båda länderna enligt de intervjuade, med framgång skapas positiva effekter. De positiva effekterna från ett lands sportframgångar är gemenskap, inspiration och stolthet. Vidare skapas en attraktion för nya människor att vilja prova på sport och inspirera nya generationer enligt intervjuerna. Den effekt som John Bale har skrivit om angående vad framgång för ett land/stad kan ge (Bale, 2002, s. 111-112). Serbien har sedan tidigare framgångar från Jugoslavien tiden vilket ger tyngd och satt spår till den serbiska basketkulturen. Framgångarna har bidragit till att basketboll har blivit del av den serbiska nationella identiteten (Jakovljevic & Mandic, 2021) och kulturen enligt en intervjuande och tidigare forskning. Detta kan kopplas till diffusion då framgångar kopplas till stegen etablering och selektion, där framgångarna har stärkt sportens status i landet. Detta som effekt enligt teorin bidragit till inspiration, intresse och mer mediaintresse (Bale, 2002, s.111).

Sverige har däremot inte haft lika stor framgång i basketboll som Serbien. Resultatmässigt på elit har Sveriges herrlandslag i basketboll bara deltagit i basketbolls EM men aldrig tagit någon medalj. Svenska damlaget har kommit som bäst femma i basket-EM (Svensk Basket, 2024). Sverige har också aldrig lyckats att kvala sig in och delta i Basket VM. Brist på framgångar enligt intervjuade ska ha bidragit att medieuppmärksamheten i Sverige är lågt till skillnad från andra idrotter. Vidare kan bristen på framgångar kopplat till diffusionteorin vara en bidragande faktor till varför basketboll har det svårt att anpassa och etablera sig till den svenska kulturen, vilket i sig bidrar till att basketbollen inte når samma status som i Serbien.

Spelar resurser en roll för basketbollens status i de två länderna?

Enligt resultaten från intervjuerna är resursfördelning en stor skillnad mellan Serbien och Sverige, en bidragande faktor till basketbollens status i respektive land. I Serbien satsar och investerar resurser på elitverksamheter, akademier och basketutbildningar. Detta har enligt intervjuerna och den tidigare forskningen gett effekt för Serbien, har producerat många talanger och välutbildade tränare (Jakovljevic & Mandic, 2021). Det kopplas till etablerings steget och selektionen i diffusion där resursfördelning/investering gör att sport kan stärka sin status i ett samhälle. Det är inte alltid att det går lyckat genom satsning av resurser men i detta fall har det gett bra resultat för serbisk basketboll. Detta genom klubbutveckling, hallar, ungdomsverksamhet och arrangera stora mästerskap.

I Sverige ser däremot annorlunda ut gällande basketboll, resultaten från intervjuerna menar att Sverige inte gör samma satsningar som Serbien utan andra sporter får mer resurser. Framför allt investerar Sverige inte mycket på elitverksamhet i basketboll vilket kan vara en orsak till varför Sverige har brist på utbildade baskettränare enligt resultaten. Att utbilda tränare är viktigt för att kunna främja och utveckla spelarna och kunskapen om sporten. Detta kan i sig att göra att basketboll inte når de sista stegen i diffusion, där basketen inte får ett starkt stöd. Teorin menar att sporten kan sluta växa eller förbli begränsad och därmed inte växer i status (Bale, 2002, s. 50-51).

8. Diskussion och slutsats

I detta avsnitt diskuteras resultaten från intervjuerna samt en slutsats

8.1 Diskussion

Syftet med studien är att undersöka vilka faktorer som bidrar till skillnader i basketbollens status i Serbien och Sverige, detta med utgångspunkt från ledande representanter för sportens åsikter och perspektiv. För att kunna besvara syftet till denna studie användes därför frågeställningar. Resultatet från analysen säger att faktorer som kultur, framgång och resursfördelning bidrar till skillnaden i basketbollens status i Serbien och Sverige. I Serbien elit satsas de på samtliga idrottsverksamheter medan Sverige som också elitsatsar men har större fokus på breddidrotten enligt intervjuerna. Det som är intressant är att ishockey har nämnts från intervjuer som den sport som liknar basketboll i Serbien (gällande idrottens status i landet). Basketboll etablerades snabbt till den lokala befolkningen när sporten introducerades till landet enligt tidigare forskning (Jakovljevic & Mandic, 2021) och från den empiriska datan. Medan i Sverige hade basketboll enligt tidig information bra grepp genom först skolan innan övergick till tävlingsfokus men tappade sin status efter handbollen blev tävlingsgren (Eriksson, 1941, s. 940).

Från empiriska data och den tidigare forskning så har resultatet varit lite förväntat när det gäller basketbollens status i Serbien. Basketboll är en nationalsport som tidigare forskning nämner om Serbien och vad de intervjuades har sagt från deras erfarenhet och syn om serbisk basketboll. Dessvärre har forskningen om basketboll i Sverige varit väldigt begränsad och inte mycket med information som basketboll i Serbien. Men även med den begränsade informationen om svensk basketboll så har deltagande stämt av med att basketboll är stor bland ungdomar (Svensk Basket, 2024).

Det finns teorier som säger att ett lands eller lags framgångar gynnar och gör att sporten växer sig fram. Befolkningen vill se bra resultat och framgångar, det skapar en gemenskap bland landets befolkning (Bale, 2002, s. 111-112). Dessutom utvecklar det och inspirerar den nya generationen att åstadkomma framgångar eller att utöva sporten. Sverige har ju framgångar i andra idrottsgrenar som exempelvis friidrott och ishockey, två sporter som dock ligger historiskt kopplat till den svenska identiteten. Ishockey är för Sverige vad basketbollen är för Serbien som Malbas sportchef säger, vilket stämmer om man skulle jämföra båda sporternas betydelse för respektive land.
Resultaten visade också och nämnde att resursfördelningen i basketboll mellan de båda länderna är stor. Serbien satsas det väldigt mycket på elitverksamhet bland sport och basketboll är en av de sporter där serberna satsar stenhårt på för att få skapa och utveckla elitbasketbollspelare och tränare. Sverige saknar resurser i form av basketbollhallar och tränare samtidigt som sport generellt i Sverige inte är mycket tävlingsinriktat bland barn och unga utan mer fokus på breddidrotten. Denna faktor kan vara den största och stora skillnaden mellan båda länderna. Skulle Sverige öka och fördela resurserna lika som i Serbien kan basketbollen utvecklas och växa sig större. Men trots det är basketboll en populär idrott i Sverige bland de unga. Social media har varit ett bra verktyg de senaste åren till att marknadsföra och sprida sporten bland de unga, till skillnad från förr då man kunde bara läsa om basketboll via tidningar och television basketboll.

8.2 Slutsats

Slutsatsen till denna studie är att det finns faktorer som ligger i grunden till varför basketbollens status är annorlunda i Serbien och Sverige. Den första frågeställningen till studien var *spelar kultur en roll för basketbollens status i de två länderna?* Svaret på empiriska data, den begränsade forskning och diffusionen att kultur har en stor roll gällande basketbollens status. Kultur och identitet har en viktig koppling till en sports status. Basket integrerades tidigt in i den serbiska kulturen och utvecklades med tiden vilket förstärkte sporten. I Sverige däremot integrerades inte basket lika mycket och därmed betydligt svårare för basket att integreras till den svenska kulturen.

Den andra frågeställningen *har internationella framgångar påverkat basketbollens ställning i de två länderna?* Svaret till denna frågeställning är att framgång påverkar basketbollens ställning mellan länderna. Det medför många positiva effekter, exempelvis ökad mediauppmärksamhet, inspiration till nya generationer och befolkning. Att Serbien kallas för en basket nation har till stor del att göra med de stora sportsliga framgångar som landet har tagit. Sverige är en nation som fortfarande väntar på den stora framgången i basket.

Den tredje frågeställningen *spelar resurser en roll för basketbollens status i de två länderna?* Ja, resurser spelar en mycket stor roll i basketbollens status. Det handlar främst om att utveckla basketränare, något som i Sverige inte satsar mycket på till skillnad från Serbien enligt intervjuerna. Resurs kan ha indirekt koppling till sportslig framgång om landet skulle satsa mer resurser på basketboll.

Slutsatsen är att faktorerna: kultur, framgång och resurs, bidrar till att basketboll har en nationell status i Serbien men inte i Sverige. Nu i hösten 2025 kommer Sverige att spela basketbolls- EM vilket kommer vara intressant att följa samt framgångarna som landslagen kan åstadkomma och skapa effekter för befolkningen.

8.3 Vidare forskning

Ett tänkbart vidare forskningsstudier om samma ämne kan vara att utföra en studie resande i flera länder i Europa, om man vill jämföra mer eller liknande länder. Det behöver inte vara Serbien eller Sverige. Eller att man besöker och gör fältstudier hos olika basketföreningar i Serbien och i Sverige. Detta för att se och få djupare förståelse för basketbollens status i båda länderna.

9. Källförteckning

Litteratur

Bale, J. (2002). *Sports Geography* (2nd ed.). Taylor & Francis Group.

Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*. (4th ed.). Oxford

Eriksson, E. (1941). *Korgboll.* I: Nordisk familjeboks sportlexikon, band 4. Stockholm: Nordisk familjeboks förlag

Naismith, J. (1996). *Basketball: Its Origin and Development*. Nebraska

Naismith, J., & Stark, D. (2021). *The James Naismith Reader : Basketball in His Own Words*. Nebraska.

Westerlund, T. (2016). *Haremsdamen i Södertälje Sportklubb.*

Artiklar

Jakovljević, S., & Mandić, R. (2021). *Serbia - the Country of Basketball. Physical Culture / Fizicka Kultura*, 75(1), 32–43. https://doi-org.proxy.mau.se/10.5937/fizkul2101032J

Pavlović, P., Simović, S., Pantelić, K., & Grgić, Z. (2011). *Basketball in the Territory of Former Yugoslavia from 1St of January 1942 Until the 9Th of May 1945*. *SportLogia*, *7*(1), 85–113. https://doi-org.proxy.mau.se/10.5550/sgia.110701.en.045P

Pavlovic, P., Simovic, S., Pantelic, K & Grgic, Z.*The First Basketball Competitions in the Kingdom of Yugoslavia*. (2010). *Facta Universitatis: Series Physical Education & Sport*, *8*(2), 149–161.

Webbsidor

Arbetarbladet. 2016. *Tekla från Gävle tog basketen till Sverige.* Hämtad: 24-04-25 https://www.arbetarbladet.se/artikel/tekla-fran-gavle-tog-basketen-till-sverige

Basket Federation of Belgrade. 2024. *Club Adress Book*. Hämtad: 24-05-20 https://www.ksb.org.rs/adresari/adresar-sportskih-drustava/

Basket Federation of Serbia. 2020. *Coach Legends*. Hämtad:24-05-20 https://kss.rs/eng_new/trenerske-legende/

Basketball Federation of Serbia. 2024. *Istorijat*. Hämtad:24-04- 25 https://kss.rs/eng_new/istorijat/

Dunkest. 2023. Basketball in Europe:where is it heading?. Hämtad: 24-04-21 https://www.dunkest.com/en/nba/news/152356/basketball-in-europe-where-is-it-heading

Eurohoops. 2024. *Partizan Belgrade is the club with the highest EuroLeague attendance*. Hämtad: 24-04-15 https://www.eurohoops.net/en/euroleague/1613300/partizan-belgrade-euroleague-highest-average-attendance/

EuroLeague. 2024. *Euroleague attendances keep rising and rising*. Hämtad: 24-04-17 https://www.euroleaguebasketball.net/euroleague/news/euroleague-attendances-keep-rising-and-rising/

FIBA. 2024. ABOUT US. Hämtad: 24-04-17

https://www.fiba.basketball/

FIBA Basketball.2024. *World Cup History*. Hämtad: https://www.fiba.basketball/basketballworldcup/2023/world-cup-history

FIBA Basketball Court Finder. 2024. *Most popular courts in Serbia*. Hämtad: https://www.courtsoftheworld.com/serbia/

KSF Srbija. 2024. *Om Klubben*. Hämtad: 24-05-04 https://www.srbija-malmo.com/sida/?ID=364706

Malbas. 2024. *Om Malbas*. Hämtad: 24-06-07 https://www.malbas.se/sida/?ID=310510

New York Times. (1994). *BACKTALK; Hoops! Were the Aztecs and the Mayas in on the First Jump Ball?*. Hämtad: 24-04-17 https://www.nytimes.com/1994/05/29/sports/backtalk-hoops-were-the-aztecs-and-the-mayas-in-on-the-first-jump.html

Sloga Basket. 2024. *Föreningen Sloga*. Hämtad:24-04-29 https://slogabasket.se/om-sloga/

Svensk Basket. 2023. *Basket- näst populära lagidrotten bland ungdomar!*. Hämtad:24-04-15 https://www.basket.se/nyheter/basket-nast-mest-populara-lagidrotten-bland-ungdomar/

Svenska Handbollsförbundet. 2022. *Handbollens historia*. Hämtad: 24-05-02 https://www.svenskhandboll.se/om-svensk-handboll/handbollens-historia

Vetenskapsrådet. 2024. *Etik i forskningen och god forskningssed.* Hämtad:24-05-03 https://www.vr.se/uppdrag/etik/etik-i-forskningen.html

Muntliga källor

Anonym identitet. Basketspelare *Intervju med f.d basketspelare från serbisk basketklubb*. (2024). Intervju: 24-05-05.

Anonym identitet. *Intervju med f.d. tränare från Serbien.*(2025) Intervju: 25-04-07.

Gaic, Predrag. Sportchef *Intervju med sportchef från Sloga Basket Uppsala.*(2024). Intervju 24-04-29.

Oliver. Tränare *Intervju med tränare från KSF Srbija.* (2024). Intervju:24-06-01.

Wallin-Kantzy, Lena.Verksamhetschef *Intervju med f.d generalsekreterare för Svenska basketbollförbundet.*(2024). Intervju: 24-05-08.

Wohlert, Johannes. Klubbchef *Intervju med klubbchef från Malbas.* (2024). Intervju: 24-06-07

Intervjufrågor

1) Vad är eran syn på basketboll i Sverige och i Serbien?
2) Varför är basketbollen inte lika stor sport i Sverige som i Serbien?
3) Vilka är de största skillnaderna mellan Serbien och Sverige?
4) Hur kan basketen växa och uppnå samma status i Sverige som i Serbien?
5) Övrigt, finns det något ni vill tillägga?